

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 1. juni 2010

J.nr.: 323-0001

Indberetning maj 2010

Forårssamlingen i Inatsisartut blev indledt den 9. april 2010 og afsluttet med sidste mødedag den 18. maj 2010. Der er indberettet særskilt fra samlingen, hvorfor månedsindberetningen ikke indeholder emner fra samlingen. Det bemærkes, at der traditionelt er få politiske begivenheder i Grønland i øvrigt under en samling i Inatsisartut.

Efterårssamlingen i Inatsisartut vil blive indledt fredag den 17. september 2010.

Delegeretmøde i de grønlandske kommuners landsforening KANUKOKA.

Delegeretmødet fandt sted den 19. – 20. maj 2010 i Ilulissat, hvor jeg var inviteret som observatør under mødet.

Jf. mine indberetninger for februar og marts 2010 bar delegeretmødet præg af en diskussion om strukturen i det kommunale samarbejde fremover. Efter strukturreformen i Grønland er der blot 4 kommuner og alle kommuner har tilkendegivet at de ønsker en effektivisering og billiggørelse af det kommunale samarbejde.

Drøftelserne af det kommunale samarbejde i fremtiden resulterede i en enig beslutning om, at der senest den 31. oktober 2010 skal holdes et ekstraordinært delegeretmøde for at træffe afgørelser om den fremtidige struktur i KANUKOKA. Imens skal et hurtigtarbejdende udvalg udarbejde forslag til modeller, så der kan træffes konkrete beslutninger til efteråret.

Det andet store emne for delegeretmødet var samarbejdet mellem Naalakkersuisut og kommunerne, især vedr. opfølgning af strukturreformen. I den forbindelse blev der indgået 2 aftaler mellem formanden for Naalakkersuisut *Kuupik Kleist* og formanden for KANUKOKA *Enok Sandgreen*.

- Dels indgik parterne en aftale om bedre høringsprocedurer mellem Naalakkersuisut og KANUKOKA. Aftalen omhandler lovforberedende arbejdsgrupper og høringsperioder, der kun undtagelsesvist må være under 5 uger.

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqqutaa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

- Dels indgik parterne en aftale om, at Naalakkersuisut og kommunerne danner en ”...politisk koordinationsgruppe omkring opgaveoverførsler fra Selvstyret til kommunerne og det videre forløb i strukturreformen i den offentlige sektor”.

Koordinationsgruppen består af formanden for Naalakkersuisut *Kuupik Kleist*, Naalakkersuisoq for Indenrigsanliggender *Anthon Frederiksen*, borgmester i Qeqqata Kommunia *Hermann Berthelsen*, og formanden for KANUKOKA *Enok Sandgreen*.

Dannelsen af koordinationsgruppen sker ”...i erkendelse af, at strukturreformen er et fælles projekt for Selvstyret og for kommunerne, så der skal sikres kontinuitet og sammenhæng i forbindelse med den afgørende del af strukturreformen - overførselen af opgaveområder til kommunerne.”

Ny særlig strategi for børneområdet.

Med tilslutning fra partierne bag den aktuelle koalition i Naalakkersuisut blev der i Finanslov 2010 afsat 25 mio. kr. til en særlig indsats for børn og unges vilkår, i forlængelse af nedlæggelse af en børneopsparingsordning. Departementet for Sociale Anliggender har i maj 2010 offentliggjort en strategi for den indsats, der udmønter de særligt afsatte midler. Det oplyses, at strategien for særlig indsats på børneområdet for 2010 bl.a. omfatter:

Holdningsændrende arbejde:

- et holdningsændrende arbejde, der har til mål, at alle tager et større socialt ansvar – ikke mindst for børn, der har det svært. Dette inkluderer bl.a. vidensoplysning, kampagne om mønsterbrydere/rollemodeller samt en styrkelse af NGO-samfundet.

Indsats målrettet børn og familier:

- eksisterende tiltag, som væresteder, familiecentre og -højskoler samt *klar til barn* kurser styrkes, mens nye tiltag, f.eks. venskabsfamilier og en længerevarende forældreuddannelse til familier med særlige behov etableres.

Tiltag mod seksuelt misbrug:

- i løbet af 2010 skal en række tiltag igangsættes, der skal afhjælpe skader som følge af seksuelle overgreb og forebygge fremtidige overgreb. Dette skal ske ved oprettelse af et børnecenter i Nuuk. Der er samtidig indgået en aftale med den private forening *Tasiorta* om at yde behandling til voksne med senfølger som følge af seksuelle overgreb i barndommen. Endelig skal der ske en opkvalificering af fagpersoner inden for socialområdet, således at de får de nødvendige forudsætninger for at observere tegn på seksuelle overgreb samt håndtering af mistanke om overgreb.

Vold:

- krisecentrene styrkes, bl.a. med i form af efteruddannelse af personalet på krisecentrene samt supervision og tiltag mod vold generelt.

Styrkelse af børns og unges rettigheder:

- såvel børn og unge som det resterende samfund skal i højere grad være bevidste om, hvilke rettigheder børn har. Der skal derfor oprettes et rådgivende børne- og ungeorgan,

udarbejdes materiale og kurser i børns rettigheder samt ske en revision af børne- og ungelovgivningen i samarbejde med UNICEF.

Koordinering og vidensopsamling:

- for at sikre bedre forudsætninger for koordinering samt styrke indsamlingen af dokumentation skal der udarbejdes en evalueringsmanual opfulgt af kurser samt opbygges en statistisk database inden for det sociale område.

Strategien ”Tryk barndom 2010” kan ses på selvstyrets hjemmeside på adressen:

http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_sociale_anliggender/Nyhedsforside/Nyheder_fra_dep_sociale_anliggender/2010/04/~/_media/0E743972B14D491B8B9B47027F69E37C.ashx

Statusrapport fra skatte- og velfærdskommissionen.

Efter landstingsvalget i 2009 besluttede Naalakkersuisut at nedsætte 2 kommissioner: En skatte- og velfærdskommission og en trafikkommission. De 2 kommissioners opgaver og sammensætning er beskrevet i min indberetning for november 2009.

Skatte og velfærdskommissionen skal aflevere en statusrapport i foråret 2010 og den endelige rapport i februar 2011. Transportkommissionens arbejde ventes at blive fremlagt i august 2010.

Skatte og velfærdskommissionens statusrapport blev offentliggjort den 25. maj 2010, sammen med et diskussionsoplæg vedr. kommissionens arbejde, hvori kommissionen under overskriften ”Status quo er ikke en mulighed” bl.a. påpeger, at den nuværende samfundsøkonomiske situation ikke er holdbar:

Den offentlige sektor er hårdt presset økonomisk, og presset bliver større. Der bliver væsentligt flere ældre, der skal forsørges. Samtidig får mange unge ikke en uddannelse, og de har svært ved at klare sig på arbejdsmarkedet. Andre unge klare sig godt, men for mange vælger at bosætte sig i udlandet. Stigende sociale problemer er i sig selv et problem, men det presser også de offentlige finanser. Samtidig stiger kravene til, hvad den offentlige sundhedsvæsen skal stille til rådighed til borgerne.

Det sammenfattes, at det grønlandske velfærdssamfunds finansiering ikke hænger sammen på sigt - udgifterne vil løbe fra indtægterne. I kommissionens vurderinger vil en selv bærende økonomisk udvikling kræve en bedre uddannet arbejdsstyrke og strukturændringer.

Kommissionen karakteriserer et vanskeligt udgangspunkt for vækst, udvikling og økonomisk balance og påpeger bl.a., at Grønlands offentlige sektor er stor. Lidt mere end 50 % af de samlede økonomiske ressourcer forvaltes via den offentlige sektor. Set i forhold til indkomster, skabt i landet, er andelen ca. 75 %.

Omkring 44 % af de beskæftigede er ansat i den offentlige sektor. Den offentlige sektor er også involveret både i boligsektoren og i erhvervslivet mere generelt. Medregnes dette, er

det over 60 % af de beskæftigede, der direkte eller indirekte er afhængig af den offentlige sektor.

Kommissionen angiver i diskussionsoplægget, at levestandarden i Grønland er højere end hvad den økonomiske aktivitet og produktion i sig selv kan understøtte samt at "...det er helt afgørende at få skabt bedre vilkår for vækst." Kommissionen angiver forsigtigt, at erfaringer fra andre lande viser, at vækst typisk er kendetegnet ved:

- Stigende uddannelsesniveau
- Teknologisk fornyelse – ny viden og nye produkter kræver ny teknologi
- Kraftig specialisering af produktionen og dermed jobfunktioner for at udnytte arbejdsdelingens fordele
- Store omstillinger, da udviklingen både fjerner gamle jobs og produktion og skaber nye jobs og produktion
- Geografisk omplacering og koncentration af produktion og befolkning

Vækst skal baseres på et lands særlige fordele og muligheder. For Grønland er det knyttet til udnyttelse af naturressourcerne (fiskeri, mineraler, olie, energi og turisme). At udnytte dette potentiale afhænger ikke alene af omfanget og tilgængeligheden af ressourcerne, men også af en lang række andre forhold.

I diskussionsoplægget diskuteres nærmere en række samfundsøkonomiske problemer og løsningsmuligheder. Skatte og velfærdskommissionen har oprettet en hjemmeside på adressen www.nanoq.gl/svk, hvor også det nævnte diskussionsoplæg og statusrapporten kan hentes.

Olieudbudsrunde i Baffin Bugten.

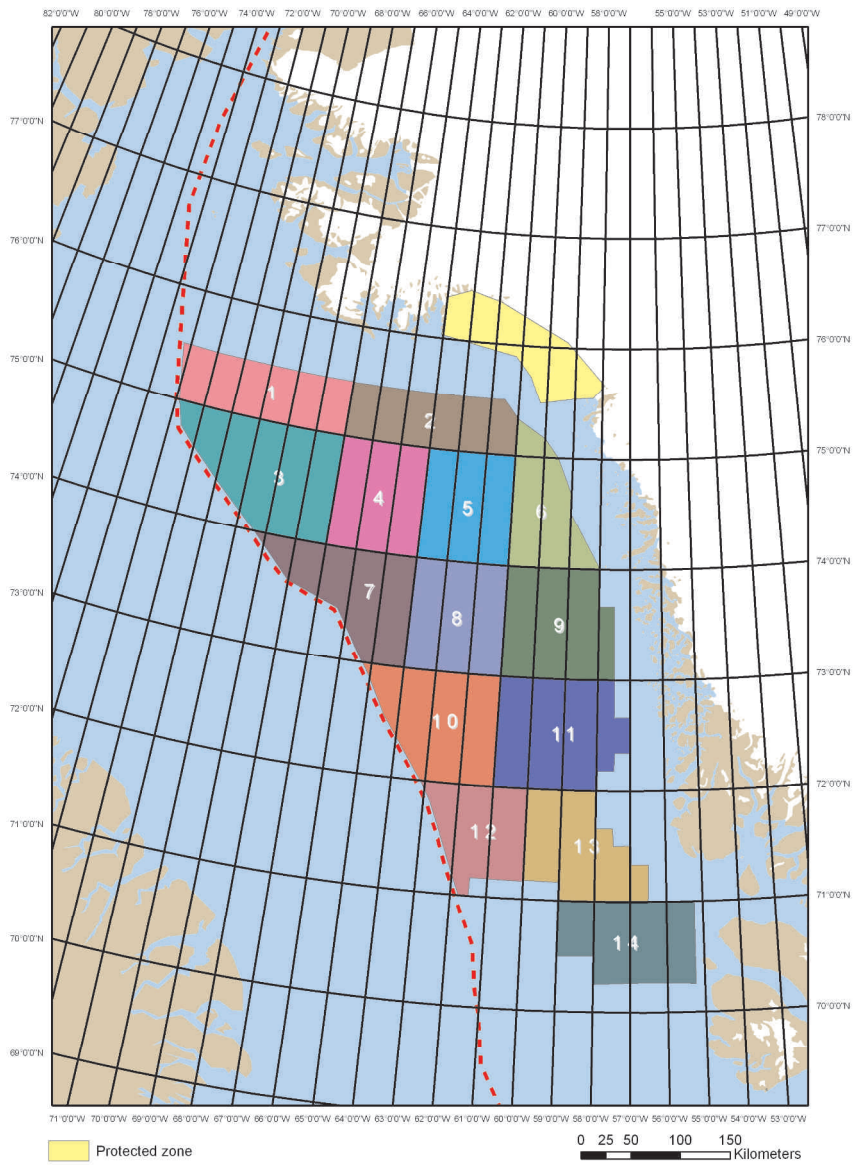
Grønlands Selvstyre oplyste den 3. maj 2010, at *Baffin Bugt olieudbudsrunden* er den mest succesfulde licensrunde i Grønland hidtil. Der er aldrig tidligere modtaget så mange ansøgninger fra olieindustrien.

Ved ansøgningsfristen den 1. maj 2010 har Råstofdirektoratet modtaget 17 ansøgninger om efterforsknings- og udnyttelsestilladelser efter olie og gas i Baffin Bugten. Ansøgningerne kommer fra 12 internationale olieselskaber. De mange ansøgninger betyder, at der er konkurrence om flere af de udbudte licensblokke.

For at kunne indgive en ansøgning om en efterforskningstilladelse i Baffin Bugt udbudsrunden er det en forudsætning, at et selskab i ansøgningsgruppen er blevet prækvalificeret som operatør.

Det betyder, at Råstofdirektoratet, Danmarks Miljøundersøgelser, GEUS m.fl. i forbindelse med ansøgningerne om prækvalifikation i efteråret 2009 har vurderet de pågældende selskabers egnethed til at kunne foretage olieefterforskning i grønlandske farvande. Myndighederne har i den forbindelse haft særlig fokus på selskabernes beredskab og sikkerheds- sundheds- og miljøprofiler, deres tidligere erfaringer med olieaktiviteter i logistisk vanskelige områder og deres finansielle styrke.

Udbudsrunderen i Baffin Bugt området omfatter et havområde på i alt ca. 151.000 km². Området er blevet opdelt til i alt 14 blokke.

Etablering af gratis retshjælp i Grønland.

I overensstemmelse med hensigterne i den grønlandske retsvæsenreform er der i maj 2010 etableret en landsdækkende retshjælpsinstitution, som vil tilbyde gratis juridisk rådgivning til alle i Grønland.

Institutionen har fået navnet *IKIU* og vil tilbyde gratis juridisk rådgivning til alle i Grønland, der opfylder de økonomiske betingelser for fri proces. Ansvar for ydelse af retshjælp er nu som udgangspunkt et ansvar for de såkaldt beneficerede advokater.

IKIU oplyser, at IKIU den 22. april 2010 er blevet godkendt af Civilstyrelsen, som ligeledes har ydet tilskud til etablering og drift af IKIU. IKIU ledes af en bestyrelse bestående af Naaja Nathanielsen, Mille Søvnal Pedersen, dommer Thomas Trier Hansen og formand for institutionen, advokat Anders Meilvang.

- Institutionen har af praktiske årsager til huse i samme bygning som advokatfirmaet INA:NUNA, men er fuldstændigt uafhængig. Advokater og advokatfuldmægtige fra andre kontorer vil således også deltage som rådgivere, siger formanden for IKIU, Anders Meilvang til Sermitsiaq.ag. Institutionen vil komme til at bestå af et sekretariat med en fuldtidsansat sekretariatschef og et antal frivillige rådgivere, og vil være åbent hver dag kl. 09.00 til 17.00 for personlige og telefoniske henvendelser. Det forventes, at den egentlige rådgivning startes op omkring 1. juni 2010.

Anders Meilvang udtaler, at man håber at rigtig mange jurister vil melde sig som rådgivere.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller